

Summa - et søgesystem for brugeren

Maj 2008

Undersøgelser har vist, at brugerne i dag, i højere grad end tidligere, er selvhjulpne og starter deres informationssøgning andre steder end på biblioteket, for eksempel via Google. Summa tager afsæt på baggrund af viden om brugerne og deres adfærd i forbindelse med informationssøgning.

Summa er et søgesystem, der er udviklet af Statsbiblioteket. Summa er skabt gennem et samarbejde mellem biblioteksfagligt og it-fagligt personale ud fra et stærkt brugerorienteret perspektiv. Summa er derfor ikke kun et it-produkt – men et helstøbt produkt, hvor flere af Statsbibliotekets faglige ressourcer bidrager med viden og arbejdskraft.

I det efterfølgende skitseres tre væsentlige principper bag Summa.

Integreret søgning

Integreret søgning betyder søgning på tværs af mange typer af data, som kommer fra mange forskellige datakilder. Det vil sige, at søgeresultatet er sammensat af forskellige materialetyper fra forskellige datakilder, og at posterne i søgeresultatet er listet i en form for relevansorden.

En udfordring ved integreret søgning er at rangordne posterne på en relevant måde for brugerne. Der er derfor arbejdet med, at brugerne kan prioritere materiale fra udvalgte kilder på en række selvvalgte kriterier. En anden udfordring er at sikre, at man, selv med meget store datamængder, kan få hurtige svar.

Med Summa er det således blevet muligt at håndtere flere datakilder end hidtil, uden det går ud over hastigheden, hvormed posterne fremvises.

Eksplorativ søgning

Feltstudier peger på, at de fleste brugere har en eksplorativ tilgang til informationssøgning. Det vil sige, de har en klar idé om, hvilken opgave de skal løse, men de ved bare ikke præcist, hvilke titler af hvilke forfattere de

har brug for. Samme feltstudier viser også, at brugerne betragter sig selv som kompetente i forhold til informationssøgning. Derfor har det været, og er stadig, en stor og spændende udfordring at udvikle et søgesystem, som uden at være påtrængende hjælper brugeren med at formulere sin søgning.

En vigtig komponent i denne indbyggede service er at hjælpe brugeren med at forfine sit søgeresultat gennem brug af "facets". Ideen bag facets er, at brugeren får vist, hvordan søgningen kan præciseres gennem præsentation af ord i forskellige kategorier. Det kan for eksempel være: forfatter, kilde, opstilling, emner eller andet.

Statsbiblioteket har implementeret sin version af Summa som et søgefelt på hjemmesiden. Denne søgegrænseflade er tilpasset Statsbibliotekets målgrupper, men kan justeres efter behov. De fremviste poster demonstrerer, hvordan bibliotekets materiale kan beriges med data for eksempel fra:

- Det eksisterende bibliotekssystem, for eksempel materialestatus i søgeresultatet og adgang til bestilling.
- Bibliotekernes Netmusik, for eksempel visning af cd-forsider, lydprøver og links til materialet på Netmusikken.
- Forfatterweb, for eksempel integrerede forfatterportrætter og links til videre læsning.
- Kommercielle udbydere, som tilbyder relevant information såsom forsider, indholdsfortegnelse og første kapitel.

På den måde rummer Summa muligheder for at kunne berige søgeposterne med informationer, som i sidste ende er med til at kvalificere brugerens valg af materiale. Systemet sammentænker således den seneste indkserings- og søgeteknologi med den biblioteks-faglige viden. Målet er at understøtte brugerne i at være selvhjulpne ved at berige søgeresultatet og derved bidrage til en mere kompetent materialeudvælgelse.

Motiverende design

Motiverende design vil sige at præsentere information for brugeren, når informationen er relevant. For brugeren er information, som er præcis og nem at få fat i mest attraktiv. Ny information er bedst, når den relaterer sig til noget, man allerede ved. Derfor handler motiverende design om at placere information strategisk.

I forhold til Summa handler det om, at berigende informationer, som for eksempel visning af forsider, anmeldelser eller lignende, hentes og placeres sammen med søgeresultatet – i stedet for at brugeren må følge links til disse informationer andre steder.

Det vil altså sige, at arbejdet med Summa stærkt påvirket af en viden om, at brugerne betragter sig selv som kompetente til informationssøgning, samtidig med at observationer viser, at de ikke udnytter kilderne optimalt. Selve ideen bag Summa er at imødekomme denne adfærd. Eksempelvis suppleres et søgeresultat med informationer, som gør det meget nemt for brugeren at forfine søgningen.

It-arkitekturen i Summa

Opbygningen af Summa er udviklet ud fra en tankegang om, at de enkelte dele skal kunne tages ud eller udvides. På den måde sikrer Summa, at brugeren får de bedste resultater præsenteret hurtigt. Det betyder, at Summa er:

- **Modulært:** Summa er opbygget af et antal moduler, således at det er simpelt at vedligeholde og opgradere de enkelte dele, der tilsammen udgør en Summa-installation.
- **Skalerbart:** Da Summa understøtter en distribueret arkitektur, har Summa let ved at skalere, efterhånden som datamængden øges.
- **Fejltolerant:** Skulle en enkelt datakilde falde ud eller en tjeneste fejle, vil Summa som hovedregel, på grund af den distribuerede arkitektur og modulære opbygning, køre videre, evt. uden den berørte kilde eller service.
- **Integreret søgning:** Summa søger på tværs af mange typer data i mange forskellige datakilder.
- **Åbne standarder:** Summa er baseret på moderne webteknologier og standarder. Alt er Open Source og kan frit hentes og udnyttes under den aktuelle licens.

Summa i dag

Summa bruges i dag i Statsbibliotekets webbaserede søgegrænseflade. I den version kan man se nogle af mulighederne, såsom hvordan man kan samle materiale

i en indkøbskurv og lave samlede bestillinger, hvordan man kan arbejde med udveksling af kataloginformation til et referenceværktøj som "Reference Manager", og hvordan man kan have en samlet tilgang til håndtering af bestillinger, uanset om disse er efter bøger, artikler eller bøger fra andre biblioteker.

I dag søger man på Statsbiblioteket i ca. 8,7 mio. poster, hvoraf de største datakilder er:

- 4,8 mio. publikationer, som har metadata efter Open Archives Initiatives' standarder.
- 2,6 mio. poster fra bibliotekssystemet Horizon.
- 1,2 mio. poster beriget med professionelt administreret metadata fra Cambridge Scientific Abstracts.
- 100.000 poster fra bibliotekssystemet Aleph.

Summa i fremtiden

Med søgesystemet Summa er det muligt at:

- Udvikle brugernes mulighed for at kunne tage, kommentere, dele informationer og anmelde de materialer der fremfindes med kendte redskaber fra web 2.0.
- Udvikle brugernes mulighed for at indkredse søgning ved udvidelse eller indsnævring af søgeresultatet og dermed understøttelse af både eksplorative og verifikative søgninger.
- Udvikle mulighed for relevant præsentation af søgeresultatet i form af overskuelige visningsformater eksempelvis gruppering eller anden form for sortering af materialetyper.
- Øge antallet og omfanget af datakilder, så Summa også i fremtiden finder relevante materialer frem.

Mere om Summa

På hjemmesiden kan du læse mere om baggrunden for Summa:

<http://www.statsbiblioteket.dk/summa>

Rapport om brugernes adfærd på biblioteket kan hentes på:

<http://www.statsbiblioteket.dk/om-statsbiblioteket/brugbarhed/feltstudier>

Kontakt holdet bag udviklingen:

summa@statsbiblioteket.dk